

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
jarmila.pilecka@soc.cas.cz

Vliv na politické rozhodování – březen 2016

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v16-03</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. března 2016</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1079</i>
Počet tazatelů:	<i>250</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.6</i>
Zveřejněno dne:	<i>8. dubna 2016</i>
Zpracoval:	<i>Jarmila Pilecká</i>

V březnovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zjišťovalo názory veřejnosti na to, do jaké míry je rozhodování politiků ovlivňováno vybranými skupinami obyvatel a dalšími faktory.¹

Nejvyšší vliv na rozhodování politiků mají z vybraných faktorů dle 29 % občanů úplatky a korupce. Dalším výrazněji vlivným faktorem jsou zájmové skupiny a lobby, které jako vlivné v nejvyšší míře označila zhruba pětina (21 %) dotázaných. Třetí nejvýraznější institucí co do vysokého vlivu na názory politiků jsou dle 13 % dotázaných média. Naopak za málo vlivné na rozhodování politiků pokládají respondenti samotné občany, které 21 % dotázaných označuje jako zcela bez vlivu. Naopak minimum respondentů (2 %) si myslí, že občané ovlivňují politická rozhodnutí v nejvyšší míře. 16 % české veřejnosti je přesvědčeno, že církve vůbec neovlivňují rozhodování politiků. Přibližně desetina občanů je pak toho názoru, že na rozhodnutí politiků nemají vliv průzkumy veřejného mínění (12 %), vědci a odborníci (11 %), stávky a demonstrace (11 %), sociální sítě (11 %) a voliči vlastní strany (9 %).

¹ Znění otázky: „Jak moc podle Vašeho názoru ovlivňují rozhodování politiků a) média, b) občané, c) voliči vlastní strany, d) úplatky a korupce, e) průzkumy veřejného mínění, f) stávky a demonstrace, g) zájmové skupiny a lobby, h) vědci a odborníci, j) odbory, k) církve, l) sociální sítě, m) osobní vztahy (rodina, přátelé, známí, atd.)? Škála: 1 = v nejvyšší míře; 7 = vůbec ne.“

Přesvědčení občanů o silném vlivu úplatků a korupce či zájmových skupin a lobby na rozhodování politiků koresponduje s celkovým názorem na míru zkorumpovanosti politických stran, ministerstev a centrálních úřadů, která je dle mínění občanů poměrně vysoká.²

Tab. 1: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků (%)

	1= v nejvyšší míře	2	3	4	5	6	7= vůbec ne	průměr
Úplatky a korupce	29	29	18	11	5	3	1	2,46
Zájmové skupiny a lobby	21	24	17	13	8	7	4	2,97
Média	13	17	22	18	10	7	7	3,48
Osobní vztahy	8	19	21	19	11	6	5	3,50
Voliči vlastní strany	3	12	22	22	16	10	9	4,07
Odbory	1	8	18	27	19	12	7	4,28
Sociální síť	3	9	15	19	18	13	11	4,37
Průzkumy veřejného mínění	2	9	17	20	18	13	12	4,40
Stávky a demonstrace	3	7	16	23	20	14	11	4,46
Vědci a odborníci	1	6	15	24	21	12	11	4,56
Círky	3	5	11	20	17	17	16	4,77
Občané	2	6	14	19	18	17	21	4,88

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádku tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. 3. 2016, 1079 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Na základě faktorové analýzy lze obecně říci, že oblasti vlivu se dělí na čtyři dimenze. Toto rotované řešení vysvětluje 66 % celkové variance. První dimenze je tvořena skupinou položek úplatky a korupce, lobby a zájmové skupiny, a osobními vztahy. Další sdružuje vliv dalších autorit ve společnosti, jako jsou církve nebo vědci a odborníci. Třetí skupinu tvoří média a z části sociální síť, které zároveň podobnou měrou spadají i do předešlé dimenze a o něco menší měrou i do poslední dimenze. Poslední skupinou jsou pak položky týkající se vlivu samotné veřejnosti a občanských aktivit. Do této dimenze se řadí především vliv voličů, průzkumů veřejného mínění, stávek a demonstrací, voličů vlastní strany a odborů.

Jak již bylo zmíněno, sociální síť se štěpí mezi vliv podobný médiím, zčásti spadají do oblasti vlivu dalších podstatných autorit ve společnosti (vědci, církve) a zároveň hrají důležitou roli v oblasti vlivu ze strany občanů. To může být způsobeno tím, že jejich obsah je vytvářen ze všech těchto zdrojů. Zčásti samotnými občany, určitý obsah tvoří přímo nebo zprostředkovaně média, stejně tak mají možnost sem přispívat i odborníci nebo jiné instituce. Příslušnost sociálních sítí v několika dimenzích najednou může být tedy způsobena právě touto různorodostí jejich obsahu.

² Viz tisková zpráva CVVM „Názor na rozšířenost a míru korupce u veřejných činitelů a institucí – březen 2016“ ze 7. 4. 2016 - <http://cvvm.soc.cas.cz/politicke-ostatni/nazor-na-rozsirenost-a-miru-korupce-u-verejnych-cinitelu-a-instituci-brezen-2016>

Tab. 2: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků – časové srovnání (průměrné hodnocení)

	6/03	6/05	3/07	3/08	3/09	3/10	3/11	3/12	3/13	3/15	3/16
Úplatky a korupce	2,67	2,56	2,50	2,39	2,35	2,32	2,29	2,14	2,23	2,43	2,46
Zájmové skupiny a lobby	3,29	3,24	3,02	2,84	2,97	2,99	2,77	2,97	2,72	2,92	2,97
Média	3,57	3,59	3,57	3,97	3,82	3,76	3,56	3,80	3,77	3,53	3,48
Osobní vztahy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,50
Voliči vlastní strany	3,51	3,87	3,82	3,90	3,96	3,96	3,84	4,12	4,09	3,92	4,07
Odbory	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,33	4,28
Sociální sítě	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,53	4,37
Průzkumy veřejného mínění	4,26	4,33	4,35	4,34	4,31	4,22	4,18	4,46	4,45	4,39	4,40
Stávky a demonstrace	4,02	4,30	4,54	4,17	4,15	3,91	3,77	4,30	4,58	4,35	4,46
Vědci a odborníci	-	-	-	4,33	4,25	4,54	4,24	4,57	4,46	4,48	4,56
Círky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,80	4,77
Občané	4,71	4,91	4,90	5,04	4,93	4,94	4,77	5,22	5,09	4,80	4,88

Pozn.: Čím nižší číslo, tím větší vliv na rozhodování politiků je veřejností přisuzován dané položce. Do analýzy nebyly zahrnuty odpovědi „nevím“. Zvýrazněny jsou položky, kde došlo k posunu o 0,1 bodu a více. Nově byla zařazena položka „osobní vztahy“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V tabulce 2 je zobrazeno časové srovnání průměrných hodnocení vlivu vybraných položek na rozhodování politiků. Vidíme, že oproti předchozímu šetření z roku 2015 došlo k výraznějšímu (o více než 0,1 bodu) snížení hodnocení vlivu v případě stávek a demonstrací a vlivu voličů vlastních stran. Jako vyšší naopak hodnotí občané vliv sociálních sítí na rozhodování politiků. Pohled na data v delší časové perspektivě ukazuje, že zatímco v roce 2012 hodnotili občané vliv úplatků a korupce jako nejsilnější za sledované období, v letošním šetření a v šetření z roku 2015 dochází u této položky k výraznějšímu oslabení, nicméně je stále brána jako nejvlivnější v porovnání s ostatními položkami.